

TÁMOP 3.1.4/8/2 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben”

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete

5650 Mezőberény, Kossuth tér 1.

Telefon: 36-66-515-500   Telefax: 36-66-515-503

Pályázat jele:

TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0001

Pályázat címe:

„Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési-oktatási intézményeiben”

Környezettudatos életmód, magatartás kialakítása

**A mezőberényi
Kinizsi úti tagóvodában**

TÁMOP 3.1.4/8/2 „Kompetencia alapú oktatás, egyenlő hozzáférés - Innovatív intézményekben”

Mezőberény Város Önkormányzati Képviselő-testülete

5650 Mezőberény, Kossuth tér 1.

Telefon: 36-66-515-500   Telefax: 36-66-515-503

Pályázat jele:

TÁMOP-3.1.4-08/2-2008-0001

Pályázat címe:

„Kompetencia alapú oktatás feltételeinek megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési-oktatási intézményeiben”

Pedagógiai Innováció

Zöldellő - Projekt

Készítette: Földesi Lajosné
Czinkóczki Ágnes

Mezőberény, 2010.

Tartalomjegyzék

Óvodánkról röviden.....	3
Óvodánk személyi feltételei.....	3
Tárgyi feltételeink	4
Pedagógiai munkánkról	4
Innováció folyamata	6
Témaválasztás indoklása.....	7
A mi városunk Mezőberény.....	9
Természeti értékeink.....	9
Védett növényeink, állataink.....	10
Épített értékeink	11
A mi megyénk Békés megye	14
Doboz - Szanazug:.....	15
Gyula a történelmi Fürdőváros:.....	15
Vésztő - Mágor Történelmi Emlékhely:	15
Dévaványa :.....	15
A mi hazánk Magyarország	16
Évkör	18
Lebegők a levegőben.....	1
Meleg ház – Melegház.....	1
Frissít, gyógyít, melegít	1
Tücsök - dombi történetek	1
Zöldellő	28
Felhasznált szakirodalom.....	29

Óvodánkról röviden

Óvodánk a Mezőberényi Összevont Óvodák öt tagóvodájának intézményi egységéhez tartozik. A város északi szélén található épület a múltban több átalakításon, fejlesztésen ment keresztül. Így lett az 50-es éveket megelőzően „népi elemi iskolából” háromcsoportos tagóvoda.

Beóvodázási körzetünkhöz tartozik az ún. „cigánytelep” ahol a helyi roma lakosság 70% -a él.

Óvodánk 70 férőhelyes, csoportjaink átlagos létszáma 26 fő. A gyermekek nagy része ép családban él, több helyen előfordul a több generációs együttélés.

A szülők iskolai végzettségét tekintve legtöbbször 8 általános iskolát, szakmunkásképzőt végeztek. Az érettségivel rendelkező szülők száma 18 fő, diplomás szülők száma 8 fő.

A 2009/2010-es nevelési évre beíratott gyermekek száma 74 fő, ebből etnikai kisebbséghez tartozó 29 gyermek, sajátos nevelési igényű 3 gyermek, hátrányos helyzetű 34 gyermek, halmozottan hátrányos helyzetű 17 gyermek, gyermekvédelmi támogatásban részesül 52 gyermek, mely az összlétszám 79%-a.

A városunkban is jelenlévő munkanélküliség egyre több családot érint. A munkanélküliség, a pénztelenség, a családok egyre kilátástalanabb helyzete, tapasztalataink szerint azt eredményezi, hogy a szülők egyre nehezebben tudják biztosítani gyermekeik egészséges – testi, lelki, mentális – fejlődését.

Óvodánk személyi feltételei

A három csoportban 6 képesített óvodapedagógus és 3 képesített dajka dolgozik. Óvodánkban a munkahelyi légkör nyugodt és kiegyensúlyozott. Tiszteletben tartjuk egymás személyiségét, megbecsüljük és értékeljük a másik munkáját, érvényesül az egymás iránti tolerancia. Közösén tervezzük és beszéljük meg a felmerült problémákat, hiszen célunk közös, a gyerekek szeressenek óvodába járni, jól érezzék itt magukat, és harmonikusan fejlődjenek. Mindannyiunkra jellemző a gyermek és hivatásszeretet, a nyitottság és fogékonyság az új pedagógiai módszerek iránt, az egységes pedagógiai szemlélet.

Csoportjainkban 2-2 óvodapedagógus dolgozik heti váltásban. Az óvónő párok együttműködése a rájuk bízott csoport nevelésében példamutató. Nevelőmunkánk tevékeny,

aktív részesei a dajka nének. Munkájuk nélkülözhetetlen pedagógiai célkitűzéseink megvalósításához.

Mi is hisszük, hogy a *pedagógus legfontosabb tulajdonsága a tolerancia, a különbségek tisztelete, a konfliktus helyzetek kezelni tudása, és nem utolsó sorban a tiszteletet érdemlő szakmai tudás – kompetencia*. Ennek érdekében mindig nagy hangsúlyt fektettünk szakmai képzésünkre, önképzésünkre.

Tárgyi feltételeink

Óvodánk nagy udvarral rendelkezik, mely alkalmas mindenféle szabad mozgásra, játékra, közös munkálkodásra. Csoportszobáink jól felszereltek, ahol biztosított minden feltétel nevelési programunk megvalósításához. Igényesen berendezettek, családi légkört sugároznak, ahol biztosítva van a gyermekeknek a nyugalom, a biztonság, a harmónia. Az óvoda helyiségei, tárgyi környezete megfelelő munkakörülményeket biztosít nem csak a gyermekek számára, hanem az óvodában dolgozó óvodapedagógusok, dajkák számára is.

Pedagógiai munkánkról

Óvodánkban 1992 óta dolgozunk Freinet szellemű pedagógiával mindhárom csoportban. Választásunkat az tette indokolttá, hogy az óvodánkba járó gyermekek nagy része hátrányos helyzetű, roma származású gyermek. A hagyományos módszerekkel, szervezeti keretekkel velük nem értük el a kívánt eredményeket.

Freinet pedagógiája egy tevékenységközpontú, öröm- és sikerorientált, a gyakorlatból építkező és általa fejlődő pedagógia. Az egyszeri és megismételhetetlen gyermeki személyiség szabad kibontakoztatását állítja a középpontba, melynek feltétele a demokratikus, bizalmat, biztonságot, segítségnyújtó megértést és toleranciát sugárzó légkör, ahol tudatosan építenek a gyermek önállóságára. Egy gyerekekből és felnőttekből álló közösség tagja lehet, ahol joga van a kezdeményezésre, az érdeklődésétől függő szabad tevékenységválasztásra és lehetősége nyílik a kutatásra, a kísérletezésre, az egyéni felfedezésre. Figyelembe veszi az

egyéni fejlődési ütem eltolódásait, képességeket, irányultságokat. Humanista, természetes, harmóniát és egyensúlyt sugárzó rendszer, melynek központi kategóriája maga az ÉLET!

Freinet jelmondata: *„Az élet által életre nevelni.”*

A Freinet szellemű pedagógiával egy időben megismerkedtünk egy „új” tervezési móddal, a projekt módszerrel.

A projekt jellegű tervezés elősegíti, hogy egy fogalmat több irányból megközelítve, komplex módon ismerjük meg, dolgozzunk fel, miközben létrejön az érték közvetítés, ismeretnyújtás és szervezés, a különböző készségek, képességek és a szokások fejlesztése.

A projekt sajátos életszervezési, tanulási egység, élménykör, tevékenységkör, melynek középpontjában egy-egy életből fakadó probléma, megismerésre és felfedezésre váró terület áll.

A tervezés folyamata: év elején az óvodapedagógusok egész évre megtervezik a projekt lehetőségeket, figyelembe véve az életkori sajátosságokat, a csoport összetételét, az ünnepköröket, az óvoda szokásait, hagyományait, helyi lehetőségeket, adottságokat. Ebből valósulnak meg a konkrét projektek, melyek időtartama általában 1-4 hétig terjed, lebontva heti és napi tervekre.

A tervekben megfogalmazzuk céljainkat, céljaink elérése érdekében feladatainkat és a közös tevékenységeket. A tevékenységek megtervezésénél figyelembe vesszük, milyen készségeket, képességeket kívánunk fejleszteni, hiszen a képességek csak tevékenységben, tevékenység által fejleszthetők hatékonyan.

A másik fontos szempont a Freinet technikák megválasztása:

- szabad önkifejezés
- kommunikációs technikák
- technikák a környezet tanulmányozására
- ismeretátadás – ismeretszerzés technikái
- szervezés és szövetkezeti élet technikái

Az adott időszakra szóló terveinket (hová megyünk, mit szeretnénk megfigyelni, megnézni) írásos formában kitesszük a folyosón lévő információs táblára, a szülők számára. Ezekon az információkon kívül kérjük a szülők segítségét, aktív részvételét a következőkben:

- miről beszélgessenek otthon
- mit gyűjtünk
- ki, miben tud segíteni

„Kompetencia alapú oktatás feltételeinek a megteremtése Mezőberény és mikrotérségének nevelési – oktatási intézményeiben.” – című TÁMOP 3.1.4.-es pályázatban óvodánk is részt vesz.

A 2009/2010-es nevelési évtől a program egy bevont csoporttal és egy bevont óvodapedagógussal működik.

A pályázatban átfogó intézményfejlesztésként két innovációs program kidolgozását vállaltuk.

1. Környezettudatos életmód kialakításához szükséges hosszú illetve középtávú projekttervek, programok kidolgozása.
2. Közösségépítő, közösségfejlesztő programok szervezése, közösségi nevelés hatékonyságára irányuló tervek kidolgozása, működtetése.

Innováció folyamata

Az innováció elkészítésének folyamatában első és legfontosabb lépésünk és teendőnk volt a koherencia-vizsgálat.

Megnéztük, megvizsgáltuk a Freinet pedagógia környezettel, a környezettudatos magatartás kialakításával kapcsolatos alapelveit. Áttekintettük e pedagógiai szemlélettel eddig kialakított pedagógiai programunkat, az évek során működő és jól bevált szokásainkat, módszereket, eszközöket, lehetőségeket. Ezen kívül felülvizsgáltuk erősségeinket, gyengeségeinket és lehetőségeinket e területen.

Elolvastuk, tanulmányoztuk és értékeltük a kompetencia alapú komplex óvodai programcsomag alapelveit, az őselemekhez kapcsolódó tématervjavaslatokat, a megvalósítást segítő módszereket és eszközöket.

Bővítettük ismereteinket az őselemekről, ezek létéről életünkben, és jelentőségükről a természetben, az egyensúly, a harmónia megteremtésében.

Az összevetés során megvizsgáltuk, hogy az őselemek hol és hogyan kapcsolhatóak az évszakokhoz.

Mindezt összevetve fogalmaztuk meg a célokat, feladatokat, a tématervjavaslatokat és illesztettük bele egy „tündéri” keretbe.

Témaválasztás indoklása

Óvodai nevelésünket meghatározó elveink a Freinet pedagógia legfontosabb alapelveire épülnek, melyek a következők:

- természetközeliség
- életközeliség
- tevékenységközpontúság

A természet- és életközeliségről: az élet legősibb, legigazabb foglalta a természet, mely minden megismernivaló közül a legközelebb áll az emberhez. Megfelelő alapot és feltételeket teremt a fejlődéshez. A nevelés alapvető eszköze, módszere, gyökere és táptalaja. Naponta változó csodái, gazdagsága, változatos lehetőségeket biztosít a játékhoz, munkához, tanuláshoz és alkotáshoz.

Ha e köré a két dinamikusan változó, de ugyanakkor állandóságot sugárzó fogalom köré szervezzük az óvoda életét, kialakulhatnak azok a szokások, értékrendek, melyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolatot.

Először mindig azokkal a dolgokkal foglalkozunk, azokról kell tapasztalatokat, élményeket nyújtanunk, amelyek a gyermeket közvetlen körülveszik. A fejlődés hatására ez a kör egyre tágul. Később már olyan dolgok iránt is érdeklődővé válik, melyről még nincs saját, megélt tapasztalata. Amikor az ezzel kapcsolatos kérdések fölmerülnek, akkor lehet a gyermek ötleteit, hozott témáit is figyelembe venni, beépíteni. Ez elősegíti, hogy mindig olyan témán keresztül fejleszthessünk, amire ténylegesen kíváncsi, ami iránt érdeklődik, hiszen ez a fejlesztés legfőbb motivációja.

Környezettudatos életmód kialakítása, ehhez szükséges hosszú és középtávú programok, projektek kidolgozása:

A környezettudatosság fejlesztési eszköze az óvodában a környezeti nevelés. A kisgyermek érzelmein keresztül éli meg a világot. Az óvodai környezeti nevelésnek tehát érzelemorientáltnak kell lenni.

Az óvodai környezet, az óvodai élet minden mozzanata a gyermek környezeti nevelését szolgálja, hiszen minden tevékenységünkkel környezeti kultúrát közvetítünk – ahogy viselkedünk, ahogy alakulnak emberi kapcsolataink, amilyenek szokásaink, ahogy viszonyulunk külső és belső környezetünkhöz.

A gyermeket körülvevő tárgyi és személyi feltételek igen meghatározóak. Nevelési feladatainkban mindenütt jelen van, megfogalmazódik a környezeti nevelés /érzelmi, értelmi nevelés, egészséges életmód kialakítása, szocializáció/.

A gyermekek holisztikus szemléleten, megismerésen keresztül természetes egységben ismerkednek meg a világgal. Feladatunk, hogy minél több lehetőséget biztosítsunk számukra a tapasztalatszerzésre. A folyamatoknak nem csak megfigyelője, hanem cselekvő, aktív részese is annak. Ezekkel a folyamatokkal, tudatosan megtervezett közös tevékenységekkel kívánjuk megalapozni a gyermekek környezettudatos, környezetre figyelő magatartását.

Céljaink és feladataink megfogalmazásakor - és a megvalósítási folyamatban is - mindig figyelembe vesszük a gyermekek érdeklődését, életkori sajátosságait, a szűkebb és tágabb környezetünk által kínált lehetőségeket.

A megvalósítás során mindig építeni kívánunk a családnak, a szülők segítő támogatására, hiszen a természetvédő, természetszerető ember személyiségjegyeinek kialakulása már születés után a családban elkezdődik.

Tehát a hatás oda – vissza megtörténik. A család hat a gyermekekre, az óvoda hat a gyermekekre és a gyermekeken keresztül a családra.

Szeretnénk olyan közös programokat szervezni, melybe a szülők aktívan, tevékenyen bekapcsolódnak azzal a céllal, hogy példát, követendő mintát nyújtsunk a gyermekeknek a környezetbarát, környezettudatos magatartás kialakításához.

Kapcsolatot szeretnénk kialakítani, illetve a már meglévőket erősíteni, olyan helyi intézményekkel, civil szervezetekkel kik aktív részesei a környezetvédelemnek. Pl.: a Zöld szív mozgalommal / óvoda – iskola kapcsolata, közös program a víz világnapján/. Részt veszünk a városi Ligetben található Madarak Házában szervezett, természetvédelemmel kapcsolatos programokban, kiállításokon.

Minden projekt megvalósulása végén projektzáró kiállítást rendezünk, melyre meghívunk minden szülőt, és a megvalósítást segítő külső szakembert. A kiállításon kívánjuk bemutatni a projektek során létrejött egyéni és közös produktumokat és alkotásokat. Rendezvényeinken a látogatók véleményét nyilváníthatnak a Vendégekönyvben és a számukra összeállított kérdőíveken. Ezek összegzésével, kiértékelésével illetve az egyéni beszélgetések által mérjük partnereink elégedettségét

A projektek során kívánjuk megismertetni a gyermekkel szűkebb és tágabb környezetük természeti és épített környezeti értékeit.

A mi városunk Mezőberény

Természeti értékeink

Medvefejes-tó

Kiserdő

Tücsök domb

Laposi kertek

Kettős – Körös

Termálvíz

Liget

Védett növényeink, állataink

2001-ben a Medvefejes-tavat paramétereinek alapján védett területnek nyilvánították. Tekintettel arra, hogy számos védett és fokozottan védett madárfaj vonulási gyülekezőhelye, alkalmi előforduló helye vagy szaporodó helye, természetvédelmi szempontból különösen értékes területnek számít.

A Medvefejes - tó környékén előforduló madárfajok és jellemzésük:

- Gólya: a településről kijár táplálkozni néhány példány
- Tőkés réce: vonulási időben 20-30 példány
- Füttyülő réce: tavaszi vonulás alkalmával 10-15 példány
- Böjti réce: tavasszal 15-25 példány
- Cigányréce: értékes előforduló réceféle, tartósan jelen vannak, de fiókat vezető családot még nem figyeltem meg
- Vízityúk: jellemző, 2-3 párban fészkelő
- Szárcsa: jellemző, tavaszi vonuló és fészkelő
- Kis lile: kis vízállásnál költ egy - két pár
- Széki lile: ritka fészkelője a szikes zátonyoknak, alkalmi fészkelő egy párban
- Gólyatöcs: 1-2 pár az előzőhöz hasonló körülmények között költ
- Dankasirály: kis csapatokban alkalmanként
- Füstli fecske: rendszeresen berepülnek a tó fölé
- Molnár fecske: rendszeres berepülő
- Nádirigó: magas vízállásnál rendszeres fészkelő
- A békafajok közül a vörös hasú unka, a barna varangy (egyik legnagyobb termetű béka fajunk), a zöld varangy, a levelibéka, a tavi béka, a kecskebéka és az erdei béka kerül leginkább szemünk elé. Ma már a kétéltűek is védettek, semmi esetre se bántsuk őket!

Mezőberény környékén előforduló védett növények:

- Vasútállomás 2 db tölgyfája (1800-as évek végén már nagy fák voltak)
- Városi liget 5 ha értékes faállománnyal, említést érdemel a világháborús hősök emlékére ültetett 300 db fa
- Gyógynövények közül is sok megtalálható Mezőberény környékén orvosi székfű, bodza, lándzsás útifű

Épített értékeink

Városháza

/Orlai Petrics Soma festőművész szülőháza/

Orlai Petrics Soma

Kulturális Központ /OPSKK/

OPSKK Könyvtár

OPSKK Muzeális gyűjtemény

Régi polgári iskola épülete

Liget - Madarak háza

Kálmán Fürdő

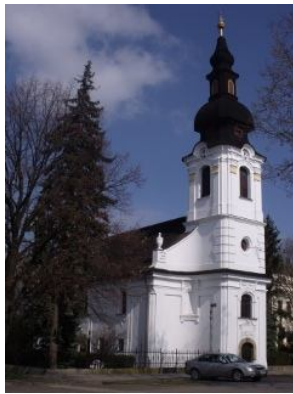
Körös híd

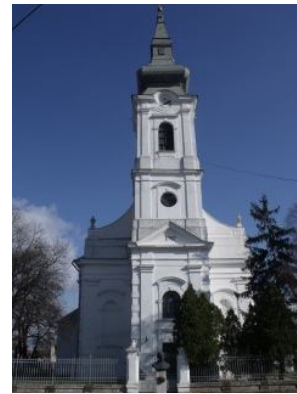
Víztorony

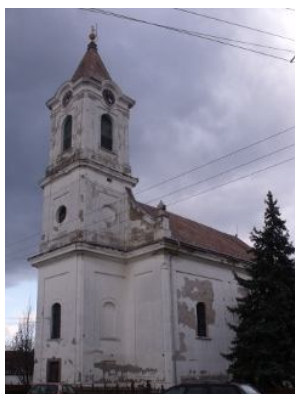
Madármegfigyelő állomás
a Medvefejes-tónál

I. kerületi (német)
Evangélikus Templom

II. kerületi (szlovák)
Evangélikus Templom

Református Templom

Római Katolikus Templom

Köztéri szobrok

Petőfi Sándor

Szendrey Júlia

Széchenyi István

Kossuth Lajos

Bethlen Gábor

A mi megyénk Békés megye

Cél: Középtávú programjaink között szerepel, hogy megismerkedjenek gyermekeink megyénk nevezetességeivel, természeti és épített értékeivel.

Feladat: Életkoruknak és érdeklődésüknek megfelelően olyan kirándulások szervezése, illetve olyan projektekbe való bekapcsolódás, amelyek ezt a célt szolgálják. Ennek érdekében kapcsolatainkat igyekszünk bővíteni, a meglévőket erősíteni.

Békéscsaba megyei jogú város:

- Platánsorral szegélyezett sétány
- Széchényi liget
- Jókai Színház
- Munkácsy Mihály Múzeum
- Köztéri szobrok
- István Malom
- Szökőkút
- Angyalos kút
- Élővíz-csatorna a Szoborsétánnyal
- Szélmalom
- Római Katolikus Templom

Szarvas, Békés megye Nyugati kapuja:

- Körös-Maros Nemzeti Park, Körösvölgyi Látogatóközpont
- Arborétum - Pepikert
- Sétahajó a Tiszántúl legnagyobb holtágán
- Erzsébet liget
- Bolza kastély
- Romulus - Rémusz szobor pontos mása
- Történelmi Emlékkút és Történelmi Magyarország közepe

Doboz - Szanazug:

- Fekete - Fehér Körös összefolyása

Gyula a történelmi Fürdőváros:

- Vár
- Csónakázó-tó
- Várfürdő
- Tanyamúzeum

Vésztő - Mágor Történelmi Emlékhely:

A Sebes-Körös egykori medrének szeszélyes kanyargásával körülrárt természetvédelmi területen egymás mellett két különleges, 9-10 méter magas halom áll. Ezek a Mágori - dombok. Az egyik földhalomba vágott ásatási szelvény mintegy hatezer év egymásra rétegződött településnyomait, leletanyagait szemlélteti.

A látvány lenyűgöző, mert a leletek a feltalálási helyükön maradtak, s a történelem térben és időben is "áttekinthető". A másik dombon a térség X-XIII. századi nagyhatalmú családjának, a Vatától származó Csolt nemzetség Árpád-kori monostorának maradványait tárták fel.

Az itt található szoborpark a népi íróinknak állít méltó emléket.

Dévaványa :

- Körös - Maros Nemzeti park, Túzokrezervátum
- Gyógynövényszárító

A mi hazánk Magyarország

Cél: Közvetlen és közvetett módon ismerkedjenek meg hazánk jelentősebb értékeivel, természeti kincseivel.

Feladat: Hosszú távú programjaink között szerepel, hogy egy – egy távolabbi kirándulást szervezzünk célunk elérése érdekében. Hazánk értékeinek közvetett módon való megismertetése érdekében gyűjtünk képeskönyveket, térképeket, dia- és DVD filmeket, illetve igyekszünk használni az infokommunikációs eszközöket, és az internet adta lehetőségeket.

Amit mi fontosnak tartunk, hogy óvodásaink ismerjenek Magyarországról:

- Hazánk fővárosa Budapest
- Hazánk két legnagyobb folyója a Duna és a Tisza
- Hazánk legnagyobb tava a Balaton
- Hazánk legmagasabb hegye a Mátra
- Hazánk legnagyobb kincse a Föld, ahol mi élünk, s amelynek gazdag növény- és állatvilága. A föld mélye pedig igen értékes kincseket rejt pl.: ivóvizet és gyógyhatású termálvizeket

A föld életet ad, és éltet.

A földön minden élet, az életnek minden megnyilvánulása fontos, ezért

ismerd, szeresd, óvd és véd!!

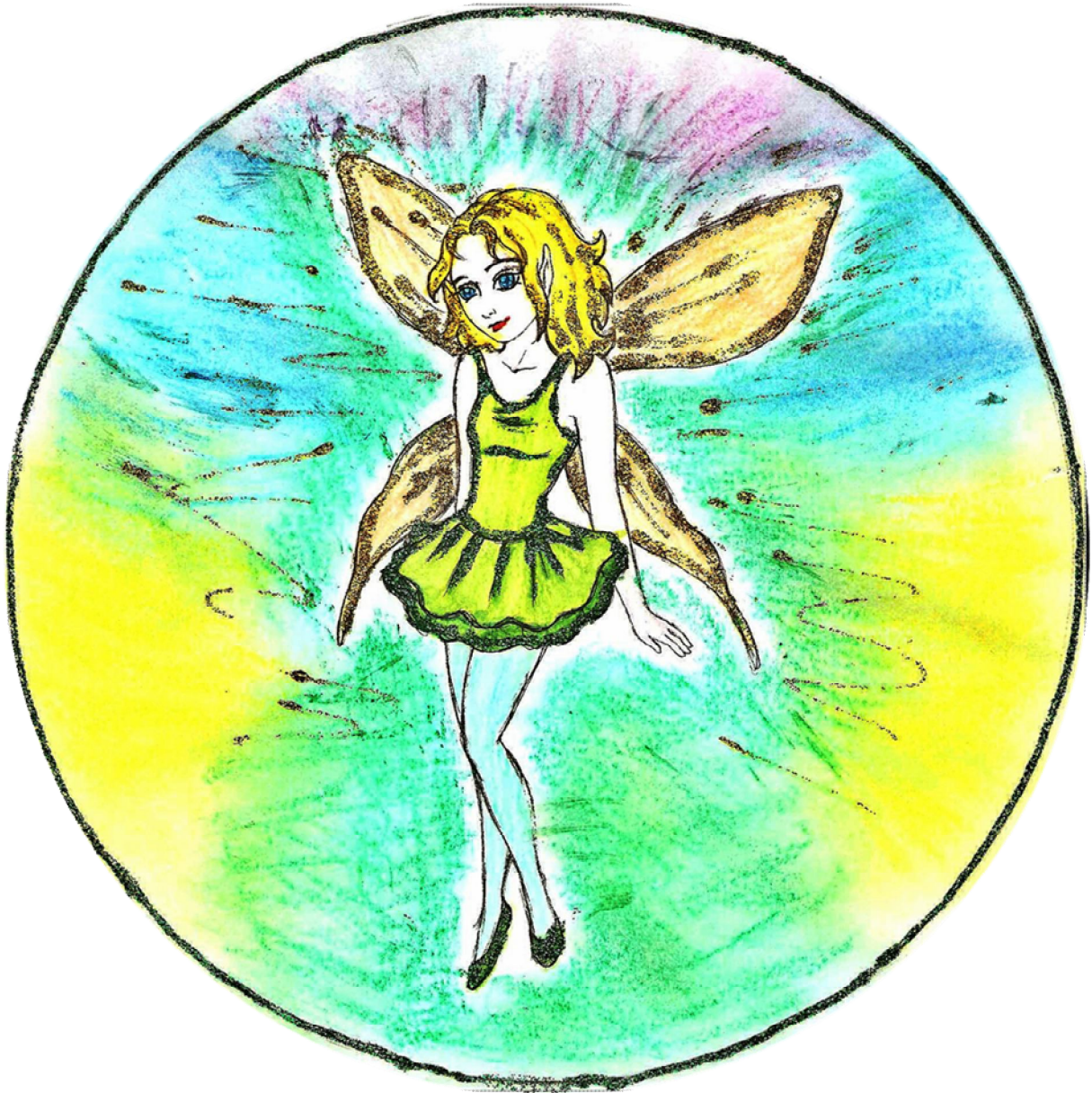
Az év során négy nagyobb projekt megvalósítását tervezzük, melyek kapcsolódnak az évszakokhoz, illetve magukba foglalják az őselemeket. A projektek időtartama 1-4 hét.

A projektek egymásra épülnek horizontálisan és vertikálisan. Egy-egy téma feldolgozása korcsoportonként bővül. A tapasztalatokra, megszerzett tudásra építünk, a következő korcsoportban.

**„Leraktam egy követ, mint iránymutatót és útjelzőt (...),
ez a kő segíteni és vezetni fogja azokat,
akik utánunk jönnek és tovább építik az utat”**

Freinet: Máté mondásai

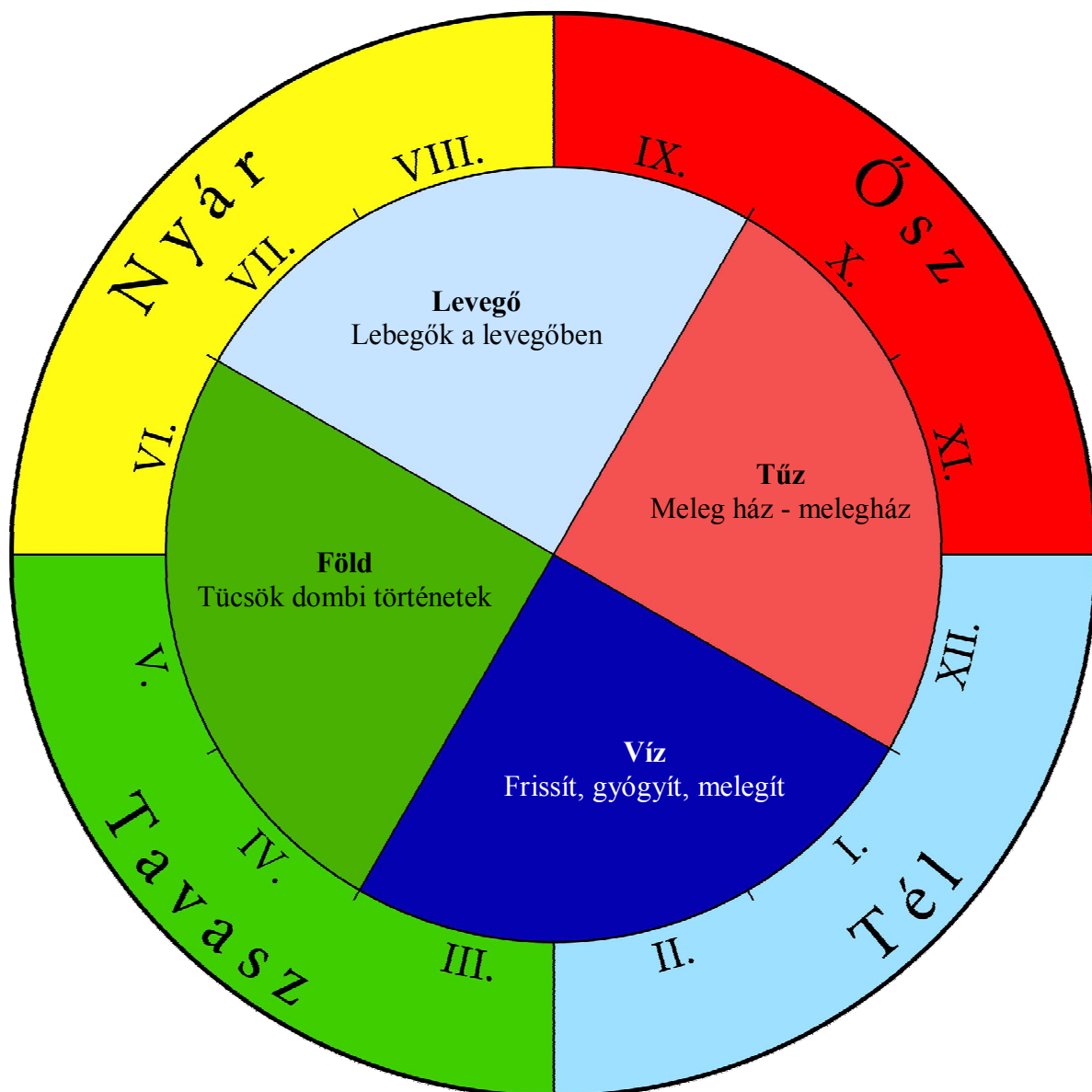
„Zöldellő” Projekt

Környezettudatos életmód, magatartás
kialakítása

Évkör

Évszakok és őselemek kapcsolódása

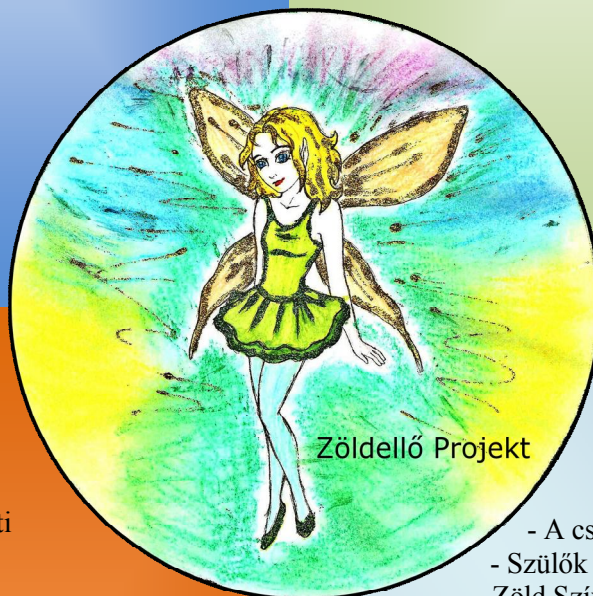

Célok

- Olyan értékrend, szokások, attitűd kialakítása, amelyek elősegítik a környezettel való harmonikus kapcsolatot
- Olyan sajátos magatartási forma és gondolkodási képesség kialakítása, amely a környezeti kultúra megalapozásához szükséges
- Holisztikus szemlélet kialakítása
- Annak megláttatása, hogy kölcsönhatásban élünk környezetünkkel, lényeges mit teszünk és hogyan
- Egészséges életvitel igényének alakítása
- A környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- Szülők gondolkodásmódjának formálása a gyerekeken keresztül

Feladatok

- Fejlesztő hatású természetes és mesterséges környezet megteremtése
- Egészséges életmód feltételeinek biztosítása (mozgás, táplálkozás)
- Sokoldalú lehetőség biztosítása az egyéni és csoportos élmény- és tapasztalatszerzésre, szűkebb és tágabb környezetünk megismerésére, szépségeinek és értékeinek megláttatására
- Növények és állatok életkörülményeivel, gondozásukkal való ismerkedés (természetes és mesterséges környezetben)
- A szerzett tapasztalatok, élmények sokszínű feldolgozásának biztosítása
- Környezetünk szépítésének lehetőségei: közös kert- és udvarrendezés, az óvodához tartozó utcarész szépítése (virágok, fák ültetése); hulladékgyűjtés a tó környékén („szemétszüret” közösen a szülőkkel)

Sikerkritériumok

3-4 évesek

Kialakulóban van a természet iránti pozitív érzelmi viszonyuk
Felfedezik a természet szépségeit

4-5 évesek

A természet iránti pozitív érzelmi viszony erősítésével megalapozódik náluk a természetvédelem érzékrendszere

5- 6-7 évesek

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a környezetbarát szemlélet alapjait képezik
Tudatosan figyel, óvja, védi környezete tisztaságát
Meglátja a természet szépségeit
Ok-okozati összefüggéseket felismer
Tisztában van a környezetvédelem alapvető fontosságával
Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, szokások, amelyek a természeti és társadalmi környezet megbecsüléséhez, megóvásához szükségesek

Megvalósítók

- A csoportokban dolgozó óvodapedagógusok , dajkák
- A csoportba járó gyermekek
- Szülők
- „Zöld Szív” mozgalom tagjai (pedagógusok, általános iskolás gyerekek)
- A megvalósítást segítő szakemberek

A megvalósítást segítő eszközök

- A szabad önkifejezést segítő eszközök (ceruzák, rajzlapok, ecsetek, festékek, stb.)
- Zöldellő történetei, meséi
- Eszközök, szerszámok a kerti- és udvari munkákhoz (seprűk, gereblyék, ásók, kapák felnőtt- és gyerekméretben, szemeteszsákok)
- Fényképezőgépek
- Diavetítő
- Akvárium
- Távcsövek
- Rovarnézegetők
- Növény- és állathatórozók
- Ismeretterjesztő könyvek, kiadványok
- CD-k, DVD-k

Célok

- A környezethez való pozitív viszonyulás kialakítása
- A levegő tisztaságának megóvására nevelés megalapozása
- A környezetért felelős életvitel kialakítása: a szél, mint alternatív energiaforrás felhasználásának módja, energiatakarékosság, fenntarthatóságra nevelés

Feladatok

- A levegő, mint az élet egyik lételemének tulajdonságai, funkciói, azok sokoldalú megtapasztalása
- A tiszta levegő és az egészség kapcsolatának felismertetése (szellőztetés, levegőtisztítás, takarítás szerepe a tiszta levegő elérése érdekében; otthon és az óvodában)
- Séták, kirándulások alkalmával ismeretszerzés a levegő szennyezettségéről, a légszennyezés okainak megtapasztalása
- Tapasztalatok szerzése, ismeretek bővítése a fák, az erdő, a növények szerepével kapcsolatosan a levegő tisztításában
- A levegő mozgásának megtapasztalása, ismeretek szerzése a szél hasznosításának módjáról (szélkerék működésének megfigyelése)

Lebegők a levegőben

Levegő

Sikerkritériumok

3-4 évesek

Kialakulóban van a természet iránti pozitív érzelmi viszonyuk
Felfedezik a természet szépségeit
Tapasztalataik vannak a levegő mozgásával kapcsolatosan

4-5 évesek

Ismeretekkel rendelkeznek a légszennyezés okairól, ezzel kapcsolatban ok-okozati össze-függéseket állapítanak meg
A természet iránti pozitív érzelmi viszony erősítésével megalapozódik náluk a természetvédelem érzékrendszere

5- 6-7 évesek

Ismeretekkel rendelkeznek a szél hasznosításának módjáról, tudatában vannak az alternatív energia-felhasználás fontosságával
Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a környezetbarát szemlélet alapjait képezik

Tématerv javaslatok

1. téma: Lebegők a levegőben

A levegő tisztasága, szennyezőanyagok a levegőben
A növények, fák szerepe a levegő tisztításában

2. téma: Mi forog és ki forgatja

A levegő mozgása mint energiaforrás
A szélkerék működésének megismerése

**Élmény- és tapasztalatszerző
séták, kirándulások
(javaslat néhány megoldásra)**

- kirándulás a városból a laposi kertek felé haladva
- kirándulás a laposi kertekbe (szélkerékkel áramot termelő házakhoz)
- kirándulás az óvodához közeli rétre
- kirándulás a Madárleshez

**Produktumok
(javaslat néhány megoldásra)**

- szélforgó
- papírsárkány
- szalagos bot
- szélszalag
- szélkerék
- fotóalbum sétáinkról, kirándulásainkról, tevékenységeinkről
- szabad önkifejezés különböző technikákkal
- szabad szövegek
- Zöldellő meséi

Lebegők a levegőben

Levegő

Képességfejlesztés

- figyelem
- problémamegoldó képesség
- vizuális emlékezet, megfigyelőképesség
- vizuális és auditív észlelés
- bőrérzékelés, hőérzet fejlesztése
- a természet iránti pozitív viszony formálása
- társas magatartás, közösségi szokások alakítása
- szókincsbővítés
- verbális kommunikáció fejlesztése
- térérzékelés, nagymozgások fejlesztése
- szem-kéz koordináció

Megvalósítók

- a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok
- dajkák
- a csoportba járó gyermekek
- szülők
- a megvalósítást segítő felnőttek (laposi kertek és szélkerék tulajdonosai)

A megvalósítást segítő eszközök

- a szabad önkifejezést segítő eszközök (ceruzák, rajzlapok, ecsetek, festékek, stb.)
- Zöldellő történetei, meséi
- fényképezőgépek
- diavetítő
- távcsövek
- rovarnézegetők
- növény- és állathatározók
- ismeretterjesztő könyvek, kiadványok
- CD-k, DVD-k

Célok

- Környezetvédelem megalapozása
- Az őszi, a természet szépségeinek megmutatása
- Egészséges életmód, az egészséges életvitel igényének (táplálkozás, mozgás) kialakítása
- Ismeretek szerzése a ház körüli és a kerti őszi munkákról
- A szülőkkal való közös tevékenységek által a szülők és az óvoda kapcsolatának erősítése, a szülők természetvédelemhez fűződő értékrendjének pozitív irányú formálása
- A környezettel való harmonikus együttélés fontosságának tudatosítása
- A tűzgyújtás szabályainak tudatosítása, a tüzzel mint veszélyforrással való biztonságos bánásmód megismerése, megerősítve ezáltal a fák, a növényzet tudatos védelme

Feladatok

- Séták, kirándulások alkalmával tapasztalatszerzés a gyümölcsfák, kerti növények fejlődéséről, ok-okozati összefüggések megállapítása a napfény és a növények növekedésével kapcsolatosan
- Tapasztalatszerzés az őszi kerti munkákról (lombtalanítás, szüret), ismerkedés a kerti szerszámok használatával
- Ismeretek szerzése a gyümölcsök eltarthatóságának lehetőségeiről (aszalás, befőzés)
- Közös tevékenységek szervezése a szülőkkal pl. kertrendezés, téliesítés, befőzés
- Lehetőség szerint közvetlen tapasztalatszerzés a melegházban folyó munkákról
- Elemi ismeretszerzés a gyógynövények hatásairól, felhasználásuk lehetőségeiről, gyűjtésük
- Ismeretek szerzése a tűzgyújtás elemi szabályairól, gyakorlatban való alkalmazásáról

Meleg ház – Melegház

Tűz

Sikerkritériumok

3-4 évesek

Kialakulóban van a természet iránti pozitív érzelmi viszonyuk
Elemi ismeretekkel rendelkeznek az idényjellegű gyümölcsök tulajdonságairól
Közvetlen tapasztalataik vannak az őszi kerti munkákról, ismerik a kerti szerszámok balesetmentes használatát

4-5 évesek

A természet iránti pozitív érzelmi viszony erősítésével megalapozódik náluk a természetvédelem érzékrendszere
Közvetlen tapasztalataik vannak az őszi kerti munkákról, ismerik azok fontosságát az emberek életében
Törekcsenek a kerti szerszámok balesetmentes használatára
Ismeretekkel rendelkeznek arról, hogy mit jelent az egészséges táplálkozás az emberi szervezet számára

5- 6-7 évesek

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a környezetbarát szemlélet alapjait képezik
Ismeretekkel rendelkeznek a tudatos, egészséges táplálkozás fontosságáról

Tématerv javaslatok

1. téma: Szürettől befőzésig

A nap éltető melegének hatása a természetre, jelentősége a növénytermesztésben
A gyümölcsök tartósításának lehetőségei (aszalás, befőzés, lekvárkészítés)

2. téma: Szorgos kezek a laposi kertekben

Őszi munkák a ház körül és a kertekben (avargyújtás és -égetés, a föld előkészítése a télre)

3. téma: Egészséges, mint a makk

Természetes alapanyagok az ember táplálkozásában, életvitelében és közvetlen környezetében (tudatos táplálkozás, természetes alapanyagú ruházat, környezetbarát bútorok, lakberendezési tárgyak)

4. téma: Meleg ház – melegház

A tűz mint energiaforrás
A napsütés szerepe az üvegházi növénytermesztésben

**Élmény- és tapasztalatszerző
séták, kirándulások
(javaslat néhány megoldásra)**

- kirándulás a laposi kertekbe
- látogatás egy csoportunkba járó gyermek családjához, akiknek gyümölcsöskertjük van
- kirándulás a kiserdőbe
- piaclátogatás
- séta a zöldségeshez
- látogatás egy üvegházban

**Produktumok
(javaslat néhány megoldásra)**

- befőttek
- aszalt gyümölcsök
- szárított gyógynövények
- terménybábok
- gyümölcs- és zöldségsaláta
- lekvár
- fotóalbum sétáinkról, kirándulásainkról, tevékenységeinkről
- a mi meséskönyvünk
- szabad alkotások az őszi kincseiből különböző vizuális technikákkal
- szabad szövegek
- Zöldellő meséi
- saját készítésű hangszerek pl. nádsíp, diópengető
- projektzáró kiállítás az óvodában: „Az őszi kincsei”

Meleg ház – Melegház

Tűz

Képességfejlesztés

- ismeretbővítés
- vizuális észlelés, figyelem
- vizuális emlékezet, megfigyelőképesség
- logikai gondolkodás
- vizuális és auditív észlelés
- bőrérzékelés, hőérzet
- a természet iránti pozitív viszony formálása
- együttműködési képesség
- szokásismeret fejlesztése
- szabálytudat, felelősségtudat
- szókincsbővítés
- beszédképesség fejlesztése
- téri tájékozódás
- térérzékelés, nagymozgások fejlesztése
- szem-kéz koordináció

Megvalósítók

- a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok
- dajkák
- a csoportba járó gyermekek
- szülők
- a megvalósítást segítő emberek, szakemberek (kertben őszi munkát végző, melegházban dolgozó, zöldséges boltban és piacon árusító emberek)

A megvalósítást segítő eszközök

- a szabad önkifejezést segítő eszközök (ceruzák, rajzlapok, ecsetek, festékek, stb.)
- Zöldellő történetei, meséi
- eszközök, szerszámok a kerti- és udvari munkákhoz (seprűk, gereblyék, ásók, kapák felnőtt- és gyerekméretben, szemeteszások)
- fényképezőgépek
- diavetítő
- a gyümölcsök tartósításához szükséges eszközök (befőttes üvegek, aszalógép, stb.)
- a biztonságos tűzgyújtás szabályainak megismertetését segítő eszközök (tűzrakó hely, fahasábok, gyufa)
- ismeretterjesztő könyvek, kiadványok
- CD-k, DVD-k

Célok

- A természetvédelem megalapozása
- A környezetért felelős életvitel kialakítása, annak megláttatása, hogy kölcsönhatásban élünk környezetünkkel
- Tapasztalatok, ismeretek szerzése a víz fontosságáról, védelméről
- A vizek és a környezetük tisztaságának megőrzése, védelme
- Ismeretszerzés a víz hasznosításának lehetőségeiről (termálvizek szerepe a gyógyításban)
- A takarékos vízfelhasználás szokásainak kialakítása (tisztálkodás, vízivás)

Feladatok

- Ismerkedés a városunkban és környékén lévő természetes és mesterséges vizekkel
- Séták, kirándulások alkalmával ismeretszerzés a víz és a vízpart élővilágáról, életkörülményeiről, védelmükről
- Ismeretszerzés a környezetünkben élő védett növényekről és állatokról, életterük, életkörülményeik védelmének lehetőségeiről
- Vízben élő növények és állatok élőhelyének kialakítása (akváriumtelepítés), folyamatos gondozásuk
- Kapcsolattartás és közös programok szervezése a „Zöld Szív” mozgalommal
- „Szemétszüret” a Medvefejes-tónál és lehetőség szerint a Körös-parton
- Kísérletezések a vízzel, tiszta és szennyezett víz összehasonlítása (vízmintavétel, mikroszkópos vizsgálat)
- Ismeretek felelevenítése, bővítése a mindennapok során szerzett tapasztalatok alapján a takarékos vízfelhasználás fontosságáról
  - Ismeretek szerzése a vízről mint energiaforrásról (termálvíz hasznosítása, alternatív módszerek a fűtésre)

Frissít, gyógyít, melegít

Víz

Sikerkritérium

3-4 évesek

Kialakulóban van a természet iránti pozitív érzelmi viszonyuk
Felfedezik a természet szépségeit
Ismeretekkel rendelkeznek a vízről, mint az élet egyik lételeméről
Tapasztalatokkal rendelkeznek a víz és a vízpart élővilágáról

4-5 évesek

A természet iránti pozitív érzelmi viszony erősítésével megalapozódik náluk a természetvédelem érzékrendszere
Ismerik a víz és a vizek környékén élő növények és állatok életkörülményeit, ok-okozati összefüggéseket
látnak a víz és vízpart szennyezése és az élővilág életterének csökkenése között
Kialakulóban vannak náluk a takarékos vízfelhasználás szokásai

5- 6-7 évesek

Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a növény- és állatvédelem alapjait képezik
Ismerik és alkalmazzák a takarékos vízfelhasználás szokásait
Ismeretekkel rendelkeznek a víz mint energiaforrás hasznosítási módjairól

Tématerv javaslatok

1. téma: Hol fészkel a széki lile

A víz – folyók és tavak – és a vízpart élővilága (növények, állatok neve, tulajdonságaik, életterük, szaporodásuk)
Vízi és vízparti védett növények és állatok

2. téma: Frissít, gyógyít, melegít

A víz és az ember kapcsolata
A víz felhasználásának lehetőségei (vízivás, tisztálkodás, fűtés)
A termálvizek szerepe a gyógyításban

**Élmény- és tapasztalatszerző
séták, kirándulások
(javaslat néhány megoldásra)**

- kirándulás az óvodához közeli Medvefejes-tóhoz és a mellette lévő Madárleshez
- kirándulás a horgásztóhoz
- séta a Kálmán fürdőhöz (termálvizes kúthoz)
- kirándulás a Kettős-Köröshöz
- séta a víztoronyhoz
- látogatás a vízduzzasztónál
- kirándulás a Körösök összefolyásához
- sétahajózás a Körösön

**Produktumok
(javaslat néhány megoldásra)**

- gyűjtemény a víz és a vízpart kincseiből (kavicsok, madártollak, nád, halpikkely, stb.)
- akvárium a csoportszobában
- terepaszta
- fotóalbum sétáinkról, kirándulásainkról, tevékenységeinkről
- szabad önkifejezés különböző technikákkal
- szabad szövegek
- Zöldellő meséi
- projektzáró kiállítás az óvodában: „Vízi világ”

Frissít, gyógyít, melegít

Víz

Képességfejlesztés

- emlékezet, megfigyelőképesség
- figyelemkoncentráció
- logikai gondolkodás
- vizuális differenciálás fejlesztése
- vizuális percepció
- bőrérzékelés, hőérzet fejlesztése
- szokásismeret fejlesztése
- akarati tulajdonságok
- a természet tudatos védelmének formálása
- társas magatartás, együttműködési képesség fejlesztése
- szókincsbővítés
- nyelvi kifejezőkészség, verbális kommunikáció fejlesztése
- téri tájékozódás
- nagymozgások fejlesztése
- finommotorika
- szem-kéz koordináció

Megvalósítók

- csoportokban dolgozó óvodapedagógusok
- dajkák
- a csoportba járó gyermekek
- szülők
- a „Zöld Szív” mozgalom tagjai (pedagógusok, általános iskolás gyerekek)
- a megvalósítást segítő szakemberek (gátőr, a strandon, a „vízműnél” dolgozó szakemberek)

A megvalósítást segítő eszközök

- a szabad önkifejezést segítő eszközök (ceruzák, rajzlapok, ecsetek, festékek, stb.)
- Zöldellő történetei, meséi
- fényképezőgépek
- diavetítő
- akvárium
- távcsövek
- a vízminták vizsgálatát segítő eszközök (mikroszkóp és tartozékai, kémcsövek, pipetták, lapátok, vödrök, stb.)
- rovarnézegetők
- növény- és állathatározók
- a „szemétszüret”-hez szükséges tárgyak, eszközök (nylonzacskók, szemetes zsákok)
- ismeretterjesztő könyvek, kiadványok
- CD-k, DVD-k

Célok

- A környezethez való pozitív viszonyulás kialakítása
- Ismerjék meg a fák, az erdők szerepét és jelentőségét, hatását életünkre
- A környezetért felelős életvitel kialakítása: állat- és növényvédelem fontosságának tudatosítása
- Környezetvédelem alakítása szűkebb és tágabb környezetünk rendben tartásának hangsúlyozásával, a környezet tisztántartására vonatkozó szokások, szabályok tudatosításával
- Környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása
- A szelektív hulladékgyűjtés fontosságának, szabályainak megismerése, alkalmazásának lehetőségei az óvodában

Feladatok

- Séták, kirándulások alkalmával tapasztalatok szerzése, ismeretek bővítése a fák, az erdő, a növények életéről, szerepükről a levegő tisztításában
- Közvetlen tapasztalatszerzés a természet szépségeiről (a természet színeinek, illatainak, hangjainak érzékelése)
- Sokoldalú ismeretszerzés az erdőben, réten élő növényekről és állatokról; védett növények és állatok életkörülményeinek megismerése
- Ismeretek gyűjtése a gyógynövényekről (tulajdonságaikról, élethelyükről, gyógyhatásukról); lehetőség szerint a gyógytea-készítés folyamatának megismerése
- Rendezett környezet kialakítása (közös szemétygyűjtés szervezése a szülőkkel „szemétszüret”) és fenntartása (Ne szemetelj!)
- Séták során városunk épületeinek megfigyelése, ismeretek gyűjtése azok védelméről, megóvásáról
- Közvetlen környezetünk szépítése (virágok, fák ültetése az óvoda udvarán)

Tücsök - dombi történetek

Föld

Sikerkritérium

3-4 évesek

Kialakulóban van a természet iránti pozitív érzelmi viszonyuk
Felfedezik a természet szépségeit
Ismereteik vannak az erdő és rét növény- és állatvilágáról, azok életkörülményeiről

4-5 évesek

Ismeretekkel rendelkeznek a légszennyezés okairól és felismerik a fák, a növények szerepét ennek csökkentésében
Kialakulóban van náluk a környezeti kultúra értékrendszere
Ismeretekkel rendelkeznek a környezet tisztántartásának módjairól, igyekeznek alkalmazni azokat
Kialakulóban van náluk a rendezett környezet iránti igény

5- 6-7 évesek

Ismeretekkel rendelkeznek a környezet tisztántartásának módjairól, igyekeznek alkalmazni azokat és másokat is figyelmeztetnek erre
Kialakulóban vannak azok a magatartási formák, amelyek a környezetbarát szemlélet alapjait képezik
A növény- és állatvédelemre vonatkozó ismereteik fokozatosan beépülnek értékrendszerükbe

Tématerv javaslatok

1. téma: A kiserdő titkai

A föld és a növények kapcsolata
Az erdő és a rét növényeinek jellemzői, életkörülményeik
Védett növények erdőn és mezőn

2. téma: Tücsök - dombi történetek

A föld és az állatok kapcsolata
Földön és földben élő állatok jellemzői, életkörülményeik (giliszták, rovarok, emlősök)
Erdei és mezei védett állatok

3. téma: Tornáctól toronyig

Az ember és az épített környezet
Városunk épületeinek, köztéri szobrainak védelme

**Élmény- és tapasztalatszerző
séták, kirándulások
(javaslat néhány megoldásra)**

- kirándulás a Tücsökdombra
- kirándulás a közeli erdőbe
- kirándulás az óvodához közeli rétre
- séta a városban található Ligetbe
- séták a városban; épületek, köztéri szobrok megtekintése
- látogatások városunk középületeiben (művelődési ház, múzeum, templomok, stb.)

**Termékek
(javaslat néhány megoldásra)**

- gyűjtemény az erdő és a rét kincseiből (füvek, virágok, levelek, madártollak, stb.)
- fotóalbum sétáinkról, kirándulásainkról, tevékenységeinkről
- szabad önkifejezés különböző technikákkal
- szabad szövegek
- Zöldellő meséi
- projektzáró „kerti parti” az óvodában

Tücsök - dombi történetek

Föld

Képességfejlesztés

- figyelem
- emlékezet
- logikai gondolkodás
- vizuális és auditív észlelés
- vizuális differenciáló képesség
- akarat tényezők
- környezetvédelmi magatartás megalapozása
- élővilághoz való pozitív érzelmi viszony alakítása
- társas magatartás, közösségi szokások alakítása
- együttműködési képesség fejlesztése
- szókincsbővítés
- mondatalkotási készség
- verbális kommunikáció fejlesztése
- térérzékelés
- nagymozgások fejlesztése
- szem-kéz koordináció
- finommotorika
- testséma-fejlesztés

Megvalósítók

- a csoportokban dolgozó óvodapedagógusok
- dajkák
- a csoportba járó gyermekek
- szülők
- a megvalósítást segítő szakemberek (a város középületeinek igazgatói, alkalmazottai, lelkesek, a liget gondnoka, stb.)

A megvalósítást segítő eszközök

- a szabad önkifejezést segítő eszközök (ceruzák, rajzlapok, ecsetek, festékek, stb.)
- Zöldellő történetei, meséi
- eszközök, szerszámok a kerti- és udvari munkákhoz (seprűk, gereblyék, ásók, kapák felnőtt- és gyerekméretben, szemeteszsákok)
- fényképezőgépek
- diavetítő
- távcsövek
- rovarnézegetők
- növény- és állathatározók
- a „szemétszüret”-hez szükséges eszközök (nylonzacskók, szemeteszsákok)
- ismeretterjesztő könyvek, kiadványok
- CD-k, DVD-k

Zöldellő

(Julika óvó néni meséje)

Egyszer volt, hol nem volt, hetedhét országon, hét hegyen, hét völgyön is túl, volt egyszer egy kis tündér, Zöldellő volt a neve. Azért kapta a Zöldellő nevet, mert a Föld legszebb, legcsodálatosabb helyén élt a természetben. Ott volt a virágzó tarka réten, az ősülő erdőben, havas hegycúcson, a csobogó kis patakban és a tengerkék habjaiban. Vigyázott mindenre, ami élt és mozgott a természetben. A tarka lepkére, a békalencsére, a gólya fészkére, a kis őzike, füre, fára, virágra, az almára, hogy piros legyen, mire leszeded.

Egy szép tavaszi délelőttön átrepült a virágzó rét felett és a kis erdő szélén leszállt megpihenni a kökörccsin kelyhébe.

- Csodaszép a világ! – mondta tündéri hangján, amikor valami furesza szokatlan zajt, lármát hallott. Erre felrebbentek az erdő madarai, félve bújtak el a pillangók és katicabogarak, egy-egy virág kelyhében találva menedéket.

- Mi lehet ez? – félelménél erősebb volt kíváncsisága, mely ott tartotta. Egy gyerek csapat tartott arra, megzavarva a természet csendjét. Zöldellő szomorúan látta, hogy a gyerekek letépdesik a rét legszebb virágait, eltapossák a gombát, és a fűben lapuló sok-sok bogárkát.

- Ott egy madárfészek! – kiabál valaki.

- Nézzük meg, van-e benne tojás, szedjük ki! - mondta egy másik.

Kétségbeesetten repült vissza madármama a fészkéhez, és kérlelte Zöldellőt, hogy segítsen. Ekkor, az utolsó percben valami történt.

- Gyerekek, gyertek csak ide! Szeretnék nektek mondani valamit!

Ekkor a gyerekek lecsendesedtek és a Valaki köré ültek, aki elkezdett mesélni. A Valaki mesét mondott nekik a Kiserdő titkairól, a Tücsök-dombról, a Levegőben lebegőkről, a Vizi tündérről és még nagyon sok mindenről. A gyerekek szerették ezeket a meséket és az igaz történeteket. Ezekből a mesékből megtanulták, hogy a természetnek ezernyi kincse, csodája és szépsége van. De ezeket csak az az ember láthatja, hallhatja és csodálhatja, akinek szíve nyitott és szeretettel teljes. **Aki szeretettel óvja, védi mindazt, ami élteti.** Az ilyen emberek - és csak az ilyenek - láthatják meg a természet láthatatlan lényeit, a Tündéreket. Zöldellő a természet ilyen láthatatlan tündére. Mire a „mesének” vége, remélem Te is látod zöld ruháját és aranyló szárnyát. Itt a vége, szállj el véle!

Felhasznált szakirodalom

1. Az óvodai nevelés kompetenciaterület programcsomagja
Educatio, Bp. 2008.
2. Karczewicz Józsefné – Major Aranka – Meihle Anna: Hétköznapi varázslatok
(Óvodai nevelés Freinet elemekkel)
Budapest, 1997.
3. Körmöci Katalin: Projekt módszer az óvodában
Nemzeti Tankönyvkiadó Bp. 2004.
4. Óvodai nevelés országos alapprogramja
5. Szrnkáné Solymosi Rózsa – Tóthné Hanyecz Katalin: Barangolások Békés megyében
Békés Megyei Humán Fejlesztési és Információs Központ, Békéscsaba 2002.
6. www.mezobereny.hu
7. www.vendegvaro.hu/Tortenelmi-Emlekhely-Veszto-Magor